Suomen Lähilääkärit Oy lausunto hallituksen esityksestä HE 186/2026 vp

Suomen Lähilääkärit Oy kiittää mahdollisuudesta lausua asiasta.

Olemme osallistuneet 65 vuotta täyttäneiden valinnanvapauskokeiluun sen käynnistymisestä, syyskuusta 2025 lähtien, ja tuotamme kokeiluun kuuluvia palveluja tällä hetkellä viidellä lääkäriasemallamme. Kokeilun asiakkaat ovat keskeinen asiakasryhmämme, ja olemme tehneet aktiivisesti työtä myös kokeilusta tiedottamiseksi, jotta kohderyhmään kuuluvat löytäisivät palveluiden piiriin. Kokemuksemme kokeilusta ovat erinomaiset sekä asiakkaiden että terveydenhuollon ammattilaisten näkökulmasta.

Kannatamme 65 vuotta täyttäneiden valinnanvapauskokeilun jatkamista ja kehittämistä. Kertyneen kokemuksemme perusteella kokeilu on parantanut kohderyhmään kuuluvien mahdollisuuksia päästä lääkäriin tarpeen mukaan ja vahvistanut heidän valinnanvapauttaan.

Asiakkaamme ovat olleet tyytyväisiä mahdollisuuteen saada lääkärin arvio silloin, kun sille on todellinen tarve. Kokeilu on osaltaan mahdollistanut ikäryhmässä esiintyvän hoitovajeen tunnistamista sekä hoitoa vaativien perussairauksien diagnosointia ja hoidon käynnistämistä. Vastaanotoillamme on tunnistettu myös pahanlaatuisia sairauksia, joiden toteaminen olisi saattanut viivästyä ilman kokeilun tarjoamaa sujuvaa pääsyä lääkärin arvioon.

Olemme lisäksi havainneet, että asiakkaat arvostavat mahdollisuutta valita itse lääkärinsä ja varaavat mielellään jatkokäynnit tutulle lääkärille. Tämä tukee luottamuksellisen hoitosuhteen muodostumista, hoidon jatkuvuutta ja potilaan kokonaistilanteen huomioimista.

Valinnanvapauskokeilun jatkaminen 31.12.2028 asti

Valinnanvapauskokeilua tulee jatkaa vuoden 2028 loppuun saakka ja samalla valmistella sen jatkoa vuoden 2028 jälkeen. Kokeilun jatkaminen mahdollistaa palvelumallin kehittämisen ja sen vaikutusten arvioinnin pidemmällä aikavälillä. Arvioinnissa on tärkeää kerätä järjestelmällisesti tietoa kokeilun vaikutuksista palveluiden saatavuuteen, kustannuksiin ja asiakkaiden hoitopolkujen sujuvuuteen.

Palveluntuottajien näkökulmasta toiminnan jatkuvuus ja ennakoitavuus ovat olennaisia edellytyksiä palveluiden kehittämiselle ja saatavuuden turvaamiselle. Kokeiluun osallistuminen ja palvelutuotannon rakentaminen edellyttävät yrityksiltä investointeja muun muassa henkilöstöön, toimitiloihin ja toiminnan organisointiin. Epävarmuus toiminnan jatkumisesta vaikeuttaa pitkäjänteistä suunnittelua ja investointipäätösten tekemistä. Pysyvämpi toimintamalli mahdollistaisi palveluiden kehittämisen pitkäjänteisesti ja loisi edellytyksiä palvelutuotannon käynnistämiselle myös pienemmillä paikkakunnilla, joilla yksityisten terveyspalveluiden tarjonta voi muutoin olla rajallista.

Pidämme tärkeänä, että kokeilun jatkon valmistelu aloitetaan hyvissä ajoin ja että tavoitteena on luoda pysyvä toimintamalli, joka turvaa asiakkaiden valinnanvapauden ja kannustaa palveluntuottajia investoimaan palveluiden saatavuuteen eri puolilla Suomea.

Kaikki kohderyhmään kuuluvat eivät välttämättä vielä tunne mahdollisuuttaan hyödyntää valinnanvapauskokeilua. Tietoisuuden erot voivat osaltaan vaikuttaa siihen, miten kokeilun käyttö jakautuu eri tuloluokkien välillä. Yksityisiä terveyspalveluja jo aiemmin käyttäneillä voi olla muita paremmat valmiudet löytää tietoa kokeilusta ja hyödyntää sen tarjoamia mahdollisuuksia.

Pidämme siksi tärkeänä, että kokeilusta viestitään aktiivisesti ja laajasti eri kanavissa, jotta tieto tavoittaa kaikki kohderyhmään kuuluvat ja mahdollisuus valita palveluntuottaja toteutuu yhdenvertaisesti.

Yleislääkärikäynnit

Kannatamme yleislääkärikäyntien enimmäismäärän nostamista kuuteen kalenterivuodessa. Riittävä mahdollisuus lääkärin arvioon edistää hoitoon pääsyä oikea-aikaisesti ja voi ehkäistä terveysongelmien pahenemista. Käyntimäärän lisääminen tukee myös hoidon jatkuvuutta ja mahdollistaa sen, että yhä useampi kohderyhmään kuuluva voi hoitaa terveystarpeitaan kokonaisvaltaisemmin valinnanvapauskokeilun puitteissa.

Ikääntyneiden palvelutarpeeseen vastaamista tukisivat myös tavanomaista pidemmät, esimerkiksi 30 minuutin lääkärikäynnit. Yhdellä käynnillä voi olla tarpeen arvioida useita oireita ja sairauksia, tarkistaa kokonaislääkitys, selvittää toimintakykyä sekä suunnitella jatkohoitoa.

Esitämme, että kokeilun korvausmalli mahdollistaisi myös 30 minuutin lääkärikäynnit siten, että pidempi vastaanottoaika huomioitaisiin palvelusta maksettavassa korvauksessa. Korvausmallin tulee kannustaa hoidon tarpeen mukaiseen vastaanottoaikaan eikä ohjata palveluntuotantoa yksinomaan lyhyisiin käynteihin.

Lisäksi esitämme mahdollisuutta määrätä kokeiluun kuuluvia tutkimuksia myös lääkärin ja potilaan välisen tulospuhelun yhteydessä. Tutkimustulosten läpikäynti voi tuoda esiin tarpeen lisätutkimuksille joko diagnoosin tarkentamiseksi tai hoidon vaikutusten seuraamiseksi. Mahdollisuus määrätä tutkimuksia myös tulosten käsittelyn yhteydessä tukee hoidon jatkuvuutta ja vähentää tarpeettomia vastaanottokäyntejä.

Fysioterapian sisällyttäminen kokeiluun

Pidämme fysioterapian lisäämistä kokeiluun perusteltuna ja kannatamme ehdotusta. Fysioterapialla voidaan tukea toimintakyvyn säilymistä, edistää itsenäistä selviytymistä arjessa ja ehkäistä toimintakyvyn heikkenemistä. Oikea-aikainen fysioterapia voi myös vähentää muiden terveyspalveluiden tarvetta. Fysioterapian sisällyttäminen kokeiluun tukee tarkoituksenmukaista työnjakoa terveydenhuollossa ja mahdollistaa asiakkaalle sopivan ammattilaisen vastaanotolle pääsyn ilman tarpeetonta välikäsittelyä.

Fysioterapiakäyntien korvaustason tulee kuitenkin mahdollistaa palveluiden tosiasiallinen saatavuus. Ehdotettu 70 euron enimmäishinta vastaanottokäynnille on matala suhteessa palvelun tuottamisen kustannuksiin. Kun huomioidaan kirjaamiseen käytettävä aika, 65 vuotta täyttäneiden fysioterapiakäynnit vievät vähintään tunnin fysioterapeutin aikaa. Fysioterapiakäyntiin sisältyy vastaanottotyön lisäksi muun muassa tilojen, välineiden, hallinnon ja muun palvelutuotannon kustannuksia.

Esitämme, että fysioterapian hintakaton tasoa arvioidaan suhteessa palvelun todellisiin tuotantokustannuksiin ja että sen riittävyyttä seurataan kokeilun aikana. Korvaustason tulee olla sellainen, että se kannustaa riittävää määrää fysioterapeutteja ja palveluntuottajia osallistumaan kokeiluun. Muutoin vaarana on, ettei uudistus paranna fysioterapiapalveluiden tosiasiallista saatavuutta tavoitellulla tavalla.

Espoossa 19.10.2026

Maiju Welling

toimitusjohtaja

Suomen Lähilääkärit Oy